

۲۰۱۹ / ۰۴ / ۲۳

سرلوح مرادزی

د اندینې وړ څو پوښتنې

بي بي سي ليکي، دوی ته یوې باوري سرچینې ويلي چې اندونیزیا او ازبکستان په خپلو خاورو کې طالبانو ته د دفتر د پرانیستو وړاندیز کړی دی. همدارنگه زیاتوي چې د ولسمشر سلاکار فضل محمود فضلي هم دوی ته ويلي، بڼه به دا وي چې د سولې خبرې د قطر پر ځای کوم بل هېواد کې وشي.

خو پوښتنه دا ده، د طالبانو اصلي مشرتابه چې افغانستان کې جگړه مخې ته وړي، د هیبت الله اخوند په مشرۍ ښکاره کوپټه او اسلام اباد ته تگ راتگ لري او هلته استوگن دي؛ خو د سولې خبرې اترې نه دي مشرتابه سره او نه په هغه ځای کې چې دوی مېشت دي، تر سره کېږي!

که طالبانو ته بل هر هېواد کې سیاسي دفتر ورکړل شي، دا پوښتنه بدلون نه مومي او پر ځای پاتېږي چې دوی ولسي له کومه کوي، دا ولسي او مهمات چې په ورته وخت په څو ولایتونو کې پرې جنګېدای شي، څنگه او په کومو امکاناتو افغانستان ته لیردوي، افغانانو سره د جگړې له ډگره خپل مړي او ټپیان څنگه باسي او چیرې یې انتقالوي؛ د جگړې شا ته کوم هېواد کې پناځای لري چې دا هر څه طبعاً ټولو ته په ډاګه دي او هغه هېواد، پاکستان دی. که د طالبانو سیاسي دفتر په اندونیزیا، ازبکستان، ترکیه، ماسکو او یا بل هرځای کې وي، د جگړې مرکز یې کوټه او اسلام اباد کې موقعیت لري او له هغه ځایه تمویلېږي او افغانستان کې جگړه مخې ته وړي.

په دې توګه اړینه دا ده چې د طالبانو د هغه مشرتوب سره چې جگړه پر مخ وړي او په هغه ځای کې چې دوی مېشت دي د سولې خبرې اترې تر سره شي.

اوس دا پوښتنه پر ځای پاتې ده چې امریکا او یا د امریکا استازي زلمی خلیل زاد ولې نیغ په نیغه د طالبانو د اصلي مشرانو سره چې کوپټه کې ناست دي، نه ویني او ولې دوی سره د سولې خبرې اترې د دوی په استوګنځي کې مخې ته نه وړي؟

له اصلي مرکز (کوپټه، اسلام اباد) چې جگړه ترې رهبري کېږي، نورو هېوادو لکه ابو ظبی، دوحه (قطر)، ماسکو او اوس نورو هېوادونو ته د خبرو ځای لیردول او د جگړې د اصلي مشرتابه پر ځای، څو ناڅرګنده څېرو سره د طالب د استازو په نوم، د تړلو دروازو تر شا د سولې پټې خبرې، د افغانستان د اوږدې څلویښت کلنې غمیزې په حل کې څه مرسته کولای شي او د خبرو دا لړۍ به چې تر لسيزې اوږې، تر کومه جاري وي؟

هیڅوک باور نه کوي چې امریکا د طالبانو د جگړې اصلي مشرتابه نه پېژني، د هغوی له استوګنځي دې ناخبره وي او دوی سره دې په دغه دواړو برخو کې د اسلام اباد په ملاتړ او مرسته شک ولري.

ایا قطر، ازبکستان، اندونیزیا او دوی ته ورته بل کوم هېواد د امریکا او ناتو څخه زیات د فشار وسایل او امکانات لري چې پر طالبانو او د طالبانو په ملاتړي پاکستان یې واچوي چې دوی لومړی د سولې خبرو، اوربند او وروسته ریښتیني سولې ته تیار کړي.

که دا هېوادونه د فشار اړین امکانات نه لري، چې نه یې لري؛ بیا هلته د دوهمې او درېیمې کچې طالبانو سره د سولې په نوم خبرې د وخت له لاسه ورکولو، طالبانو ته د نوم ګټلو او په نړیوال ډګر کې یې د شهرت رسولو پرته، بل څه کېدای شي.

که خبرو لپاره اندونیزیا او قطر د طالبانو مذهبي اندیښنو ته په پام غوره ګڼل کېږي، طالبان خو یوه استخباراتي پروژې ده او هغوی هغه ماسکو ته هم ورغلل چې پخواني ویل که د مسلمان او په تېره بیا د افغان کمیس د روسي وګړي سره په تماس کې شي باید خبرې شي او که لاس ورسره ولګیږي باید غوڅ شي. طالبانو لپاره مذهبي اندیښنې هیڅ ارزښت نه لري او هغوی د سیاسي ګټو لپاره تر مذهبه هم تېر دي.

دا چې نن هم د امریکا د بهرنیو چارو وزیر ښاغلی پمپيو په قطر کې د خبرو په ادامې ټینګار کوي، هغه قطر چې په خپله خوبه د خبرو د ګډونوالو لیستونه جوړوي، کابل ته یې لیري او په ښکاره د افغانانو په کورنیو چارو کې لاسوهنه کوي.

د پاڼو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آن لاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پاڼوالی د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

که په قطر کې د خبرو فضا داسې خړه پیره وي، ایا کېدای شي چې هلته د سولې خبرې ښې پایلې ولري او فضا له دې زیاته نوره کرکېچنه نه شي!

بلخوا دا هم لېدل کېږي چې امریکا د سولې په تړاو خبرو کې د افغان مرکزي حکومت له دريځه غوڅ ملاتړ نه بیانوي، کله چې په دې اړه غږېږي ګونګه او تړتري ژبه کاروي. د سولې په خبرو کې د ټولو افغانانو د ګډون تر نوم لاندې د مرکزي حکومت دريځ او اتوریتي ته زیان رسوي.

افغان حکومت د ټولټاکنو له لارې راغلی او د سولې په ګډون په ټولو چارو کې د افغانانو یوازینی استازي ګڼل کېږي. طالبانو سره د سولې په خبرو کې چې هېواد لپاره تر نورو چارو لومړیتوب لري، لومړی خبره باید یوازې مرکزي حکومت وکړي. د سولې په خبرو کې حکومت سره د ځانګړو افغاني ډلو او اشخاصو شریک بلل، د حکومت د دريځ د پیاوړتیا پرځای د هغه دريځ کمزوری کوي، دلته د واحد دريځ ځای پاشلي دريځ نیسي او داسې څه په خبرو کې د طالبانو په ګټه تمامېږي. که داسې څه په تېروتنه ترسره کېږي باید اصلاح شي خو اندېښنه دا ده چې په لویلاس او عمدي نه وي!

همدارنګه لېدل کېږي د سولې د بهیر په نوم د ښاغلي خلیل زاد دنده ښای نوري موخې او لوري هم ولري. په دې لامل دده د خبرو، نه وضاحت افغانان په اندېښنه کې اچوي او په هغه خبرو کې چې طالبانو سره د تړلو دروازو شا ته ترسره کېږي د ډاډ پرځای، شکونه زیږوي.

امریکا ښای په دې لامل چې سیمه کې پاکستان له لاسه ورنکړي او د چین او روسیې لمن ته یومخیز ونه غورځیږي، افغانستان کې د جګړې دوام او په سیمه کې د پاکستان نورو موخو ته هومره پام و نه کړي او هغه بابزه وګڼي، خو افغانان بیا د نورو هېوادو د ګټو په پار د جګړې د اوږدېدو زغم نه لري او د خپلو ملي ګټو پر بنسټ هم اجازه نه ورکوي چې هېواد یې د نورو د ګټو لپاره د جګړې دایمي ډګر پاتې شي.

افغانان په دې اند دي دا چې د طالبانو د اصلي مشرتوب سره چې جګړه پرمخ وړي، خبرې نه کېږي؛ په نورو هېوادو کې د سیاسي دفتر په نوم غوښتنه د دې لپاره په لار اچول کېږي چې عامه افکار منحرف کړي!

که چېرې ملا هیبیت الله خپله موجود وي او یا کوم بل کرنیل امام د ملا هیبیت الله په رول کې دنده پرمخ وړي، څو د ده او ډلې سره یې چې په کویته - اسلام اباد کې ځایګی لري، نېغ په نېغ خبرې و نه شي او بلخوا د طالبانو پر ساتندوی اسلام اباد لازم فشار وانه چول شي، په نورو هېوادو او ځایو کې او له فشار پرته د سولې خبرې ښې پایلې ته نه رسي او جګړه به جاري وي!

پای

د پانوی شمېره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ